

Miljø- og Fødevarerministeriet
Departementet

Dispensationer til vandværker

4. november 2020

Departementet

Problemstilling

- 1. Drikkevandsdirektivets implementering i drikkevandsbekendtgørelsen er mangelfuld**
- 2. Der er givet dispensationer til vandværker om bl.a. at overskride kravværdien til pesticider i drikkevandet. Det har vist sig at være i strid med EU-reglerne at give dispensationer efter 2012 for overskridelse af kravværdier, der direkte er omfattet af direktivet.**
- 3. Kommissionen har på flere møder, hvor Miljøstyrelsen har deltaget, forklaret, hvordan reglerne i drikkevandsdirektivet skal forstås, men den viden er ikke blevet bragt videre, og de danske regler er ikke blevet bragt i overensstemmelse med EU-reglerne.**
- 4. Miljøstyrelsen har ikke notificeret dispensationerne til EU-Kommissionen i tide efter de danske regler. Der er dog ikke et problem efter direktivets regler, da det er dispensationer for nationale kravværdier.**

Regler om dispensationer til drikkevand

Drikkevandsdirektivet fra 1998 indeholder kravværdier som drikkevandet skal overholde efter en overgangsperiode på 5 år. (dvs. fra 25. dec. 2003)

Dispensationsmulighed fra direktivets krav om kemiske stoffer(bilag I B)

1. dispensation gives for højst 3 år. Dispensationer til større vandværker (> 1.000 m³/dag) skal altid notificeres til kommissionen.
2. dispensation kan gives for højst 3 år efter en revision og alle dispensationer skal notificeres til kommissionen.
3. dispensation kan gives for højst 3 år, hvis kommissionen godkender dispensationen.

Efter 9 år dvs. i dec. 2012 kan der ikke dispenseres fra kravværdierne i direktivet.

Drikkevandsbekendtgørelsen

- Der er fortsat dispensationsmuligheder (3x3 år)
- Det fremgår ikke, at der skal notificeres ved 2. dispensation af bekendtgørelsen, men af vejledningen til bekendtgørelsen.
- Ud over sprøjtemidler og relevante nedbrydningsprodukter er ikke-relevante nedbrydningsprodukter omfattet, ligesom ved godkendelser af pesticider.
- Dispensationsmulighed fra flere krav **bilag a-c**. (fysiske og kemiske værdier)

Regler om dispensationer til drikkevand

Mulige undtagelsesbestemmelser udmeldt fra Kommissionen:

Ved nyligt opståede udfordringer, kan medlemsstaterne ifølge udtalelser fra EU foretage "sene dispensationer" efter 2012, hvis der er tale om:

- Et nyt indvindingsopland til indvinding af drikkevand
- Et nyt stof, der ikke er omfattet af direktivet og en ny (lavere) kravværdi til et stof, der allerede er omfattet
- En ny forureningskilde

Der skal være tale om behørigt begrundede tilfælde, hvor det ikke indebærer en potentiel fare for menneskers sundhed. Disse "sene dispensationer" er i hovedtræk indarbejdet i det nye drikkevandsdirektiv, men den juridiske ramme herfor i det gældende drikkevandsdirektiv er pt. uklar. Dette kræver derfor afklaring med Kommissionen.

Medlemslandene kan dispensere fra nye stoffer fastsat gennem direktivets Art. 5. stk. 3, der nævner værdier fastsat for at beskytte menneskers sundhed.

Direktivets omfang

Hvordan er forskellige stoffer med dispensationer omfattet af direktivet?

På direktivets bilag IB: Pesticider og relevante nedbrydningsprodukter (f.eks. Bentazon, DMS) Nitrat, Arsen, Fluorid	Nationale kravværdier (Ikke pga. sundhed): Ikke-relevante nedbrydningsprodukter (f.eks. DPC, methyl-DPC, BAM, CGA109806) pH lavere end direktivets krav
På direktivets bilag IA og IC: Kimtall ved 22°C Mangan	Nationale kravværdier (pga. sundhed): Ingen dispensationer

DMS=dimethylsulfamid, DPC-desphenylchloridazon

Forvaltning af dispensationer

Oversigt

- Siden 1.1. 2013 er der givet 65 dispensationer til vandværker ($>10\text{m}^3/\text{dag}$ samt vandværker $< 10\text{m}^3/\text{dag}$ med kommerciel eller offentlig aktivitet)
- 22 er til stoffer på direktivets bilag IB
- 36 er til ikke relevante nedbrydningsprodukter
- 7 er til kravværdier på andre bilag i direktivet, herunder kvalitetskrav, som påvirker ledningsnettet, smag, lugt mm,

Status per 20. oktober 2020

- **31 dispensationer er stadig gældende**
- **12 af disse overtrædelser af efter direktivets bilag IB (pesticider og relevante nedbrydningsprodukter)**

Notificering til kommissionen

- Ingen notificeringer af dispensationer er sendt til tiden efter de danske regler
- 5 dispensationer for nationalt fastsatte krav er sendt for sent, men de skal ikke notificeres efter direktivets regler.

Konsekvenser af dispensationer

For pesticider gælder direktivets krav kun for relevante nedbrydningsprodukter.

For alle dispensationer gælder at kommunen skal indhente en udtalelse fra Styrelsen for Patientsikkerhed. Der kan ikke gives en dispensation, hvis der er en risiko for menneskers sundhed. Borgerne skal informeres om dispensationen.

Der er ikke en sundhedsrisiko forbundet med dispensationerne.

Hvordan kunne det ske?

Forvaltningen:

Fortolkningen af direktivet er udmeldt fra Kommissionen på flere møder i den tekniske ekspert komite siden 2013, i serviceeftersynet på drikkevandsdirektivet fra dec. 2016 og på Kommissionens hjemmeside.

Notifikationer efter de danske regler er ikke sket til tiden.

Kommissionens fortolkning er ikke videregivet til departementet før september 2020.

Implementering af reglerne

Den danske bekendtgørelse fra 2001 og frem indeholder ikke en overgangsbestemmelse. Kommunerne har derfor fulgt reglerne i bekendtgørelsen.

Den danske bekendtgørelse indeholder ikke et krav om en revision inden 2. gangs dispensationen gives.

Der skelnes i reglerne om dispensation ikke mellem mulighederne i forhold til direktivets krav og nationalt fastsatte kravværdier.

Oversigt på forløbet

Nov. 1998	Drikkevandsdirektivet vedtages
Sept. 2001	Drikkevandsbekendtgørelsen implementerer direktivet
25. dec. 2003	Kravene i direktivet skal være overholdt
25. dec. 2012	De 3x3 års mulighed for dispensation udløber
Jan. 2013	Kommissionen orienterer om at tidsfristen er udløbet
Dec. 2016	Serviceeftersyn af drikkevandsdirektivet
Feb. 2020	Liste over dispensationer sendes til MOF
Juli 2020	Brev fra EU Kommissionen
Sept. 2020	Departementet orienteres, sagen undersøges
30. okt. 2020	Ministeren orienteres med en foreløbig vurdering af sagen
30. okt. 2020	Telefonmøde med jurist i Kommissionen

Handlemuligheder i forhold til gældende dispensationer

Dispensationer til nationalt fastsatte krav for ikke relevante nedbrydningsprodukter kan fortsætte. Emnet belyses i forbindelse med den igangværende kortlægning af udfordringer for grundvand og beskyttelse af drikkevandet.

Der **mangler afklaringer af undtagelsesmulighederne** for dispensationer efter direktivet, herunder betydning for de 12 gældende dispensationer til stoffer på bilag IB.

Gældende dispensationer er givet af Kommunerne og de skal derfor tage stilling til, hvordan de håndterer disse sager.

Fremadrettede initiativer

Reglerne:

- Nye dispensationer, der ikke er i overensstemmelse med EU reglerne skal stoppes – MST sender brev til alle kommuner
- Drikkevandsbekendtgørelsen skal ændres
- Vandværkerne skal finde alternative løsninger for at sikre vandforsyningen, herunder rensning.

Forvaltningen:

- Redegørelse fra **Miljøstyrelsens direktion**
- Yderligere juridisk afklaring af udestående spørgsmål, der skal afklares med Kommissionen.
- **Ekstern revision af drikkevandsområdet, herunder implementering af reglerne, forvaltning af dispensationer mm.**

